

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrto leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vpisane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Za našo kulturo. — K osuševanju barja. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Vseslovenski kongres. — Kranjska politika. — Slovenci na razstavo v Prago!

Podlistek: Iz dobe punta in bojev.

Za našo kulturo.

(Podjebradska resolucija.)

V nedeljo, dne 24. maja se je vršil v Podjebradih na Češkem protestni shod, na katerem se je govorilo o kulturnih potrebah slovanskih narodov v Avstriji. Na shodu je bila sprejeta dolga resolucija, ki natanko določa zahteve avstr. slovanskih narodov glede šolstva.

Podjebradi so malo mesto s 7000 prebivalci na desnem bregu reke, nekoliko više od Kolina. Okoli in okoli se razprostira široka rodovitna ravnina. V sredi mesta stoji na bregu reke star grad, ki je bil nekdanj grad češkega kralja Jurja Podjebradskega. Prav pred gradom stoji na lepem trgu visok bronast spomenik kralja Jurja, kot trajen spomin na staročeško slavo.

Tako je bilo nekako primerno, da se je izbralo ravno ta kraj za manifestacijo. Ne gre tu za zunanjo obliko slavnosti, ki je vseskozi od vzprejema do bankteta izpadla sijajno in v čast kraljevskega mesta Podjebrad. Zanima nas predvsem le referat strokovnjaka prof. Drtine in sprejeta resolucija. Po glavnem referatu so govorili rusinski (Koleso), hrvatski (Mandić), slovenski (Štrekelj) in češki poslanci raznih strank. Govorilo se je o slogi, vzajemnosti, o skupnem postopanju in o kulturnih škandalih v Avstriji; toda to vse samo v pojasnilo.

Iz dobe punta in bojev.

Črtice izza okupacije Hercegovine. Napisal Ivan Klarič.

VI.

„Samo geni se, pa si črna prst!“

Puška je počila. Avstrija se pomika v Bosno. Kopači vsako jutro posluškujejo in prisluškujejo, kako ropoče boben izpod Plješivice in kako cesarska vojska hrupi, da se trese zemlja pod njo. Strahovito je to le poslušati in pomisliti, a kaj šele v teh razmerah živeti! Čete oboroženih krajišnikov muslimanov hite vsaki čas skozi selo. — „Daj živino!“ — in raja služi golim plešatim mohamedancem kakor cesarju. Kaj pa hoče! Taka je pač doba!

Mali Šmaren je jesenski praznik. Takrat so pritiskale v bihačko dolino megle, da nisi razločil človeka na deset korakov pred seboj. Megla je bila gosta kakor testo.

„Krh! Bum, bum, bum!“ Topovi godejo drug za drugim. Unela se je bitka. Bilo je ob zori. Otroci so še spali, a starši so vstajali na posel.

„Kaj pa je?“

„Avstrijci pritiskajo!“

„Bežimo!“

„Kam?“

Sloga, vzajemnost in druge take stvari so lepe besede, ki imajo praktičen pomen le med naprednimi strankami, ker sicer ni mogoče govoriti o kulturnem programu.

Prof. Drtina je pokazal v svojem referatu, kako temeljito je proučil šolske razmere v Avstriji; zato je tudi podjebradska resolucija popolna, tako da je v nji zapopadeno vse, kar moremo in moramo zahtevati in kar moramo tudi doseči glede našega šolstva.

Resolucija se glasi:

Zbrani udeležniki na manifestačnem zborovanju za kulturne potrebe slovanskih narodov v Cislitaniji, ki ga je sklicalo podjebradsko študentstvo pod protektoratom mestnega sveta in okrajnega zastopstva s sodelovanjem slovanskih državnih poslancev v Podjebradih dne 27. maja 1908:

Protestirajo kar najodločneje proti nazadnjaštvu na polju šolstva, proti omejevanju svobode mišljenja in učenja, proti narodnostni nepravilnosti, ki odreja nenemškim narodom te države potrebne kulturne zavode. Zahtevamo popolno samoupravo narodov na polju šolstva. Šolska uprava boji strokovna in narodna, v šolskih svetih in uradih naj bo vsaka narodnost pravično zastopana. Šolstvo naj uporabljajo člani lastne narodnosti, v naučnem ministrstvu naj se ustanove narodnostne sekcije.

Nato slede posamezne točke glede rusinskega, slovenskega, hrvatskega in češkega šolstva. Glede nas se glasi resolucija tako: Za slovenski in hrvatski narod v Predlitavskem je nujno treba:

1. Pomnožiti slovenske ljudske šole na Koroškem, Štajerskem in Primorskem, ustanovi

„K Avstrijem!“

„Počakajmo!“

Narod je drhtel kakor ovca pred nožem. Kam bi se skrili? Muslimanje so poznali kristjane po noši, pa: „Tu jo imate, vrage!“ Ubili jih bodo, četudi nekrive in nedolžne! Avstrijci pa ne razločujejo, niti kdo je krščen, niti kdo je turčen, zato bodo tudi oni pobijali kristjane. Joj in gorje! Med dva ognja so zašli! Topovi grme, puška poka, sablja se bliska, kri teče, gori vsa Krajina ličkega Mustajbega, Hrnjičica Muje, Budaline Tale ter ostalih krajiških junakov na glasu. Moj Bog, kaj bo, kaj bo!

Pred nočjo se je bitka prenehala. Krajiški muslimani se vračajo iz ljutega boja. Eden nosi moder plašč, drug sabljo, tretji nosi kar je njemu drago. Nihče se ne vrača praznih rok. Na boj je odšel le s prgiščem sliv in s puško, ki mu je oddavna visela v temnem dimniku, a zdaj, evo, mu je donesla plena!

„Nič nam ne morejo, pa če bi jih bilo kakor plev in mravelj iz zemlje!“

„Res je, res je! Nič vam ne morejo,“ je pritrjevala jedna raja (kristjanje).

Bitka je bila neodločena.

„Ko se zgrabimo drugič, jih zapodimo prav tja do Karlovca, če Bog da!“

„Bog daj, Bog daj!“ je govorila jedna raja.

viti javno slovensko šolo v Trstu in Gorici in hrvatske ljudske šole v Istriji.

2. Ustanoviti in primerno organizirati potrebno število meščanskih in nadaljevalnih obrtnih šol slovenskih in hrvatskih.

3. Učiteljsišča v Celovcu, v Ljubljani, v Mariboru in Gorici naj se uredijo primerno narodnim potrebam in ustanove naj se nova učiteljsišča slovenska in hrvatska na Primorskem.

4. Zahtevamo, da se ustanove nove slovenske in hrvatske zemljedelske, strokovne in trgovske šole. Obrtna nižja šola v Ljubljani naj se primerno razširi in v Trstu naj se ustanovi nova obrtna šola. Na Primorskem naj se v primernem številu razširijo slovenske in hrvatske nautične šole.

5. Poskrbi naj se za primerno število gimnazij in realk popolnoma slovenskih, ne le na Kranjskem, ampak posebno tudi na Spod. Štajerskem, na Koroškem in Primorskem. Takoj naj se ustanove paralelke v Trstu in v Gorici.

6. Za jugoslovansko visoko šolstvo zahtevamo: a) da imajo izkušnje na zagrebški univerzi veljavo tudi v Cislitaniji; zato naj se ustanove potrebne stolice in se naj pripoje izkušnje iz avstrijskega prava na zagrebški univerzi. b) Poleg jugoslovanskega znanstvenega centra v Zagrebu naj se pospešijo priprave za slovensko univerzo v Ljubljani, kakor je to sklenil jednoglasno deželni zbor kranjski 28. februarja 1898, predvsem za pravniško in filozofsko fakulteto. c) omogočijo naj poklicani faktorji samostojno tehnično-trgovski centrum v Trstu.

S tem so torej označene glavne zahteve z ozirom na naše šolstvo. Lahko se reče: resolucija je resolucija in naj je podjebradska ali

Raja je tega le z jezikom prosila Boga, saj v jeziku ni kosti, a kaj si je pri tem mislila, to je vedela le ona.

In zagrmel je top in je počila puška še drugič. Fra Frano je vedel za to, zato je priporočal Kraljanom in Vrkašičanom, naj pobegnejo na Vedropolje, predno udari Pozderac, vodja krajiških muslimanov Hrvatov, skozi ta sela. Sicer — je dejal frančiškan Fran — se jim bo slabo godilo.

Vedropolje je vas pod Vincem na obronku šumovite Plješivice. To je pri strani, kamor vstaši ne pridejo, ako ne obupajo, ker tamkaj ni potov.

*

Noč je, a vendar je vsa vas živa. Deca in kokoši spavajo brezbrizno, starejši, ki se boje za svojo glavo, pa tekajo semtertja. Pripravljajo obleke v škrinje in v vreče. Eno mečejo noter, drugo mečejo vun. Treba si je pripraviti najpotrebnejšega, a v tem hipu ne ve nihče, kaj je najnujnejše od nujnega. Da bi ložje nosili, oblačijo po troje četvero hlač, po dve tri sragee. Še ni napočila zora belega dne, ko je bila že vsa vas pusta in prazna. Ostali so le napol slepi in pohabljeni, ker njim ne stori nihče nič zlega. Napolslepci so ostali, da pazijo na ono, kar je še ostalo, a hromci in

katerakoli. Gotovo je, da ne pričakujemo od te resolucije več, nego se v današnji kulturni Avstriji sploh pričakovati more. Vendar je vesel pojav to, da so štirje avstrijski slovanski narodi skupaj manifestirali sa svoje kulturne zahteve. Solidarnost na tem polju bo edina omogočila, da prej ali slej dobe avstrijski narodi ona kulturna sredstva, ki jim jih je treba za njih narodni obstoj in to je predvsem šolstvo.

Ako hočemo imeti narodno zdrav narod, moramo imeti dobro narodno vzgojo; te pa ni brez pravega narodnega šolstva, to pa zahteva svojo avtonomijo. Zato je šolska avtonomija prva in glavna zahteva vseh malih narodov. Ako imajo starši pravico določati vzgojo svojih otrok, ima tudi narod in edini on pravico, da skrbi za vzgojo svoje mladine, kajti njegova je in sebi jo mora vzgajati.

Prof. Drtina je, še predno se je sešla anketa za reformo srednjih šol, izrazil svoje nazore v „Času“ (Čas z dne 19. jan. 1908) in jih je potem razvil tudi v zborovanju ankete na Dunaju.

Tam pravi: 1. Avstrija je narodnostna država in razlike narodnostij morajo biti merodajne posebno pri šolski reformi. Gre mi za nacionaliziranje (srednjega) šolstva in to mi pomenja:

a) Vsak narod mora dobiti primeren vpliv na svoje lastno šolstvo in njega upravo;

b) šole gotove narodnosti morajo biti upravljane izključno od privržencev te narodnosti;

c) notranji duh in notranje življenje na teh šolah, ki vzgajajo inteligenco vsakega naroda, mora biti naroden. Mora se delati na to, da se narodni karakter ohrani in poglobi;

d) princip narodne avtonomije ima se pred vsem uresničiti na polju šolstva. Iz tega sledi: zahteva, da se v najvišji upravi, t. j. v naučnem ministrstvu ustanove narodnostne sekcije;

2. Uprava šolstva naj se decentralizira, t. j. naj se prilagodi raznim gospodarskim in socialnim razmeram posameznih narodov.

Na te točke se nanaša torej prvi del podjebradske resolucije. Dokler ne položimo šolstvo na to podlago, bo težko govoriti o narodnem šolstvu. Danes imamo kranjsko, koroško, štajersko in drugo šolstvo, o slovenskem šolstvu ne moremo govoriti, dokler ne bo celo naše šolstvo naša last, dokler ne bo zadnjemu slovenskemu otroku omogočeno, da obiskuje šolo, ki bo imela namen vzgajati v njem človeka in ne potujčevati ga.

Šolstvo vsakega naroda pa mora biti celoten sistem od narodne do visoke šole z vsemi potrebnimi strokovnimi in nadaljevalnimi šolami. Glede vseučilišča v Ljub-

pohabljeni, da jim pri tem pomagajo ter da store, česar drugi ne morejo. „A stara je baba Kaja odvedla svojo Zekoljo, da jej je Turki ne zakoljo!“ Vse je reklo:

„Zbogom, dragi moj Vrkašič!“

Noč je tiha in gluha. O mesecu niti sledu. Čuje se:

„Vstani, da bežimo!“

„Aaa?“

„Vstani, Bog ti pomagaj!“

„Aaa?“

Tako kličejo starši svoje otroke. Toda otroci se malo stegnejo, zazehajo in nadaljujejo sladko spanje. Saj revčki ne vedo, kaj je nevarnost, ne kam, ne kako. Slepici so zdravih oči.

Končno pa se otroci zbude, matere jim oblačijo po dvoje, troje oblek, a potem odhajajo preko Urija, pa na Garevice, na Garevičko kolo. a potem v čoln, pa preko Klokota v Vedropolje. Vsega je kriva ta vstaja!

Na čolnu je gneča. Vsaki hoče vstopiti prvi ter se prepeljati prvi. Starši potiskajo otroke pred seboj naprej. Plavači pa se slačijo, si navezujejo obleko na glavo ter plavajo, ne brigajoči se za one, ki ostajajo zadaj. Ostavili so hišo, živino, žito in vse, kar so imeli. Denar

ljani zavzema prof. Drtina ono stališče, ki ga je izrazil prof. Masaryk z besedami: Mi hočemo drugo češko univerzo zato, da bomo imeli eno dobro. Kakor bi se torej praška in brnska češka univerza med seboj spopolnjevali, tako bi se spopolnjevali med seboj zagrebška in ljubljanska univerza. To stališče je zelo važno in ga moramo tudi mi zavzemati, že zato, ker je tudi praktično in vodi k cilju. Kakor bi si češka in moravska univerza sestrski podajali roko in bi tvorili dva silna kulturna centra na severu, tako bi se s slovensko univerzo poleg hrvatske na jugu postavilo dvoje kulturnih središč, kar bi bilo tem večjega pomena, ker je s tem popolnoma omogočeno skupno znanstveno delo obeh narodov na jugu. Hotel sem opozoriti na te glavne točke podjebradske resolucije, ki se tičejo nas. Gotovo bo potrebno in koristno, da se manifestacije, kakor je bila v Podjebradih, ponavljajo, ne samo na severu, ampak tudi na jugu.

Veliko zaslugo za shod v Podjebradih ima podjebradski rojak, znani prijatelj Slovencev, posl. Hraský, ki je predsedoval zborovanju. Na nas je, da delamo z vsemi silami na to, da se naše zahteve uresničijo.

X osuševanju barja.

Spisal Teodor Drenik, podpolkovnik v. p.

V.

Sklepno izvajanje.

Brez izvršitve projektiranih prekopov je neovirani odtok voda ob povodnji brez zastajanja izključen.

Naj se že prekop izvrši v eni ali v drugi predlaganih oblik, bi bil s tem izpolnjen glavni pogoj za osušenje Barja; opravljeno bi bilo glavno delo.

Brez izkopanja prekopa bi ostala bistveno brezuspešna vsa morebitna dela in poizkusi osuševanja, stroški za tako delo bi bili pa malone proč vržen denar.

Akoravno se je označilo, da bi bila z dovršitvijo prekopa glavna stvar opravljena, se s tem ni hotelo reči, da je s tem že tudi vse storjeno in da ne bo treba storiti ničesar več.

Ako vzamemo, da bi Ljubljana in prenovljeni prekop popolnoma zadoščala, da bi se lahko brez zastajanja otekale vse dotekajoče vode, pa še s tem ni zagotovljeno, da bi na vznožju višav izvirajoče in z višav dotekajoče vode ob povodnjah tudi dosegale odcepljenje prekopa — ne da bi že prej v gornjem teku prestopile bregove in poplavlile pokrajino. Tega se je bati, ker imajo vode, ki teko skozi Barje, relativno ozke struge, majhen padeč in počasen tek, ki sloni bolj na vodnem pritisku nego na padcu. Zatorej tudi po izvršitvi prekopa lokalne poplave niso izključene.

so zakopali pod kamenje in drevje, kjer ga zopet najdejo, ako Bog da, in če se vrnejo še kdaj živi.

Med prevažanjem jih je zatekla zora. Žarko solnce se je dvigalo izza Grabeža. Jasno je, svetlo, toplo, vsa bihačka dolina je obsejana z lučjo. Solnce greje bihačko Krajino, a ne greje veselo in radostno, nego tužno in žalostno. Vojna se vrši v njej. Človeška glava ni vredna v tej dobi niti pipe tobaka. Ne sliši se veselo petje. Na belem svetu ti je zdaj temnejše, nego v največji temi.

Vas je zapuščena. Po njej postopajo stari, slepi, hromi in pohabljeni. Ena sama zdrava žena je ostala še v vasi, da zaklepa hišo. Iz daljave se čuje talambas. Krajina je skočila na noge in Krajišniki prihajajo. Kdo bo prvi? Nihče ne ve, ker treba skriti gredaše v živi plot, ker treba mikalnik vtakniti kamorkoli, da ga vstaši ne najdejo, treba prejo kamorkoli na primerno mesto položiti, treba, treba, treba — a cesarska vojska se bliža. Žena popade hitro plahto in steče ž njo na kup sena. Semkaj od Klokota stopa cesarska vojska, vije se, ziblje se kakor gozd, a pred njo jaše gospod na konju, kakor sneg belem. Okoli čake ima zlato, pod vratom zlato, a sablja mu je od suhega zlata. In potegnil jo je, pa se mu je zablisknila, da je kar jemalo

Da se te zabranijo, bo treba še posebne pripomoči.

Prva povodenj po izvršitvi prekopa pokaže, ali je treba še pripomoči in kakšne pripomoči.

Te eventualne pripomoči bi se pa izvedle tako, da bi se Ljubljaničina struga tudi od odcepljenja prekopa naprej, potem struge dotokov, zlasti Ižice, po potrebi razširile.

To razširjenje bi bilo izvršiti samo na širjavo, v globočino samo do navadne vodne gladine. Pri tem bi pa ne bilo treba razkopavati trdih tal, ampak samo šoto in ilovico, kar bi delo precej olajšalo in znižalo stroške.

Vse te pripomoči bi se vršile polagoma in bi se njih obsežnost od slučaja do slučaja s precejšnjo natančnostjo pravilno precenila in določila, kar naj bi se nadaljevalo tako dolgo, dokler bi se ne dosegel nameravani smoter popolnoma in bi bilo Barje osušeno.

Glede projektov, da naj bi se zvišal odtok vode z uravnavo in razširjenjem Ljubljaničine struge, je uvaževati tole:

Za odtok vode popolnoma zadostno razširjenje struge znotraj mesta ni mogoče drugače, kakor da se prej podero hiše ob obeh obrežjih in odstranijo tudi vsi mostovi, ki bi se morali potem na novo zidati, ker bi morala biti struga še enkrat tako široka kakor je sedaj, da bi zadoščala za odtok ob povodnji.

Ako bi pa podrli vse hiše ob obrežjih in vse mostove, bi to še ne bila glavna težkoča, ki bi jo bilo premagati, zakaj, ako bi tudi imeli milijone, da bi plačali podrtje hiše in zidali nove mostove, bi s porabo teh milijonov ne bilo doseženega ničesar drugega, kakor da bi se pridobil potreben prostor za razširjenje struge v mestu. Potem šele bi se moglo pričeti s kopanjem in gradbo struge.

Poglavitna težkoča bi bilo odvažanje in odkladanje pri razširjanju struge izkopanega materiala. Znotraj mesta za to ni prostora; material bi se moral zunaj mestne periferije na gotovih krajih odkladati in odvažati na relativno oddaljene kraje.

Vsekakor je pa vabljiva nada, da bi po razširjenju in dograditvi struge na obeh straneh Ljubljane nastale krasne obrežne ceste. Ljubljana bi postala najlepše mesto monarhije.

Stroški za primerno razširjenje struge bi pa narastli tako strahovito, da bi samo kak bivši rimljanski cesar, ki mu je bilo na razpolago zlato vsega civilizovanega sveta, mogel priti do misli, da kaj takega izvede; zakaj z razširjenjem struge znotraj mesta bi bil rešen samo majhen del naloge: kot nadaljevanje bi se morala Ljubljaničina struga v isti razsežnosti razširiti od mesta pa prav do Fužin v dolgosti okoli 4000 metrov.

Nasprotno pa kaže nasvetovano razširjenje Gruberjevega prekopa samo eno težkočo in

vid. Žena svojega platna še ni obesila, a Krajišniki — vrag jih vzemi in Bog ž njimi! — so se pojavili ob Uni, zasedli so zapuščeno selo, zavzeli prazne hiše, odložili orožje ter začeli brzo delati obkope. Kolikor je bilo kadi in sodov, so zvalili na kup, jih napolnili s prstjo, privlekli od nekod nekakšen topič, ki je začel grmeti z napravljene trdnjave, in boj se je začel. Bog ne daj, da bi ga še kdaj gledali s svojimi umrljivimi očmi!

Tega dne se je bitka izvršila. Čez štiri, pet dni pa se bo vršila še tretja. Bihač se ne da tako lahko v dušmanske roke! A vendar sila Boga ne moli. Avstrijci so navalili kakor blazni, pa so morali podleči. Ni šala, vseh sedem cesarjev je nanje udarilo. Na Žabelji so razobesili belo zastavo, a avstrijska vojska je prikorakala z godbo.

Še ni pala vsa Krajina. Krajišniki se ne dajo, dokler je v njih vsaj še kaplja krvi. Krajišniki stoje v vasi Vrkašiču. Jedo, pijo. Jesen je, našli so vsega in mnogo: če hočeš rezance ali kaše, vsega imaš na izbero, a kašo je turška vojska posebno s slastjo. Nihče ni bil odnesel iz vasi ničesar seboj, razen dušo v sebi in obleko na sebi. A ko so vstaši končno videli, da Bihač pade vendarle in da jim tu ni več obstanka, nego da morajo bežati domov in se ondi bra-

sicer pri predoru med Gradom in Golovcem, ker globoki vrez povzročila velikanski odkop in prevažanje materijala.

Vendar pa je težavna progna kratka in za odkladanje izkopenega materijala na obeh obrežjih prostor.

Od predora naprej se pa izkopani materijal lahko kopiči kar na obrežjih.

Politične vesti.

V letošnjem državnem proračunu, o katerem razpravlja sedaj državni zbor, so direktni davki proračunjeni na 323.5 milijonov kron. Vsi direktni davki so narastli izvzemši zemljiški davek, ki se je znižal za 1.3 milij. namreč od 54.8 na 53.5 milijonov kron. Najbolj je narastel hišni davek, namreč za 24.7 mil. Seveda ga ne bodo plačevali bogati hišni posestniki, temveč ga odvale na najemnike. Osebnih dohodninskih davkov se je zvišal za 12.7 milijonov. — Indirektni davki so glavni vir državnih dohodkov. Tekom petih let so narastli za 100 milijonov. Najbolj se je zvišal davek od sladkorja, namreč za 34.6 mil.; to je od 95.9 na 130.5 mil., potem dohodki od tobaka, ki so za 23.9 mil. večji; to je od 220.1 na 244 mil. — Za skupno armado zahteva proračun 284,718,822 kron. Vsi izdatki so proračunani na 2.148,913,254 kron.

Jugoslavija. Veleizdaja v Črnigori. Na Cetinju sodijo nad petdeset Črnogorcev, pristašev mlade ljudske narodne stranke, ki se je borila proti zli vladi kneza Nikole za svobodo in blagostanje naroda. Obtoženi so, da so hoteli ubiti kneza in njegovo družino z bombami. Med obtoženci so tudi bivši ministri. Predno se je začela sodna obravnava, so listi pisali, da je ta zarota izmišljena od črnogorske vlade same, da se s tem upropasti narodno stranko in njene voditelje, ki so jo ljuto tolkli po prstih radi njene slabe in nasilne uprave. Obravnava že teče nad teden dni, a še se ne more dokazati nič gotovega. Najhujše pri celi stvari je to, da neka priča, plačani vohun, toži srbskega kralja Petra in kraljeviča Jurja, da sta ona začetnika zarote. Zato je pretrgano prijateljstvo med Srbijo in Črno goro. — Žalostno je, česa se vsega ne loti slaba knezova vlada. — Nova srbska železnica. Železnica, ki ima vezati Srbijo z Jadranskim morjem, je zagotovljena. Potrebni denar bo dala Francija, in sicer 45 milijonov, Italija 35, Rusija 15, a Srbija 5 milijonov kron. Tako bo Srbija imela svobodno pot na morje, in Nemci in Magjari je ne bodo več mogli dušiti. — Volitve v bolgarsko sobranje so za vlado nad vse ugodno izpadle. Dobila je od 204 mandatov 170. Dober znak za novo, demokratsko vlado.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji. Med dalmatinskimi Italijani vlada hudo razburjenje.

nitni dalje, so se začeli odpravljati, da rešijo vsaj svojo lastno kožo ter se spasijo.

„Zažgimo!“ so začeli vpiti vstaši.

Murat Hadžihodžić je vzel vžigalico pa jo priteknil pri koči Livnjakovi pod streho, kjer je bilo nekakšno žensko predivo. Predivo se je vnelo in plamen je začel lizati streho.

Murat je to gledal. Drago mu je bilo pri duši. Naslajal se je gledajoč, kako je to plapolalo. Ogenj pa teče, skače, da ga je veselje gledati. Murat je užival!

„Lop!“ mu je priletelo takrat za uho in obenem je plusknilo iz golide po ognju.

„Kdo...?!“ se je razkačil Murat.

„Jaz!“ je odgovoril Hasan-aga Kovačević.

„Zakaj?“ je vprašal Murat in zagrabil puško.

Kovačević pa je potegnil nož in dejal:

„Kaj mi zažigaš prijateljevo hišo? Tu je njegov dom, kjer bode prebival še nadalje!“

„Ali nismo rekli, da zažgemo vas?“

„Rekli smo, pa kaj zato!“

„Torej naj zgori!“

„Naj zgori vsa vas, a mojega prijatelja hiša mora ostati taka, kakoršna je zapustil zaradi sile in naše navale. Jaz sem v tej hiši več in boljšega kruha pojedel, kakor v svoji rojstni.“

„Če gori vsa vas, naj zgori še ta hiša!“ je dejal Murat in vzel novo vžigalico.

Ministrski predsednik, Beck, je baje izjavil, da misli urediti jezikovno vprašanje v Dalmaciji potom tajnih naredb, ki italijanščino popolnoma izpodrinejo iz notranjenega uradovanja. Namestu dvojezičnih imajo priti samo hrvatski napisi, pečati in razglasi. Vsi italijanski državni poslanci se z vsemi dovoljenimi pripomočki upro tej jezikovni preosnovi.

Ruski car in angleški kralj sta se dne 9. t. m. sešla v ruskem primorskem mestu, Revalu, kjer sta sklenila novo zvezo med Rusijo in Anglijo, naperjeno v prvi vrsti proti Nemčiji, kar ta država dobro čuti, ker nasprotstvo med njo in Anglijo je staro in izvira iz prvih poskusov Nemčije, da si pribori prostor na tržišču, ker je od tega odvisna vsa njena bodočnost kot predvsem industrijalne države. Ker se Nemčija gospodarsko silno hitro razvija, bo morala Anglija, ako noče zaostati, Nemčijo s silo ustaviti, in takrat bo odločevalo orožje. Za ta slučaj si iščeta državi zaveznikov. Nemčija je vstvarila samo v svojo korist trozvezo, dočim je Anglija do danes ostala osamljena, zaupajoča le v svoje brodovje, ki je v resnici močno za dve ali tri brodovja najmočnejših evropskih držav. A letos je Anglija stopila v zvezo s Francijo, smrtno sovražnico Nemčije, in Rusijo. Na angleški strani je dalje tudi Španija, Portugalska in Danska. — Slovenci morajo biti veseli trozveze med Anglijo, Francijo in Rusijo, ker ta nas utegne v odločilnem trenutku rešiti pogubnega navala Nemčije proti jugu.

Rusija. V mornaričnem ministrstvu v Petrogradu so odkrili veliko sleparstvo. Hranilnične vloge ruskih vojakov, ki so utonili v bitki pri Čušimi, so vojaški uradniki vzdignili zase. Odbor osmih dam iz visokih krogov se je polastil mnogo tisočakov takega denarja. Vsota, za katero so bili oškodovani sorodniki padlih vojakov, znaša več milijonov rubljev. — Ti škandali v upravi ruske mornarice, začeni od nesrečne bitke v Čušimi in upora brodovja v Črnem in Baltičkem morju, so napotili dumo, da je odločno nastopila proti vsem zahtevam glede zgradbe novega vojnega brodovja, dokler ne da vlada jamstva, da se ves sistem v upravi ne predrugači. Zato je minoli teden zopet odklonila z veliko večino zahtevani kredit 11 milijonov rubljev za zgradbo treh križark. — V seji ruske dume dne 9. t. m. je poslanec Gučkov ostro napadel same velike kneze, carjeve sorodnike, ki imajo najvišja dostojanstva v mornarici in armadi, a za svoja važna mesta niso nikomur odgovorni. Očital jim je, da so oni krivi velikih porazov v japonski vojni. Čuje se, da je ta napad izšel na željo carjevo, ki se ne more ustavljati grožnjam in izsiljevanjem svojih sorodnikov.

„Samo geni se, pa si črna prst!“ je odgovoril Hasan, dvignil puško in jo nameril v Murata.

*

Avstrija je osvojila Bosno. Vsakdo se je vrnil na svoje selišče. Tudi Livnjaci so prišli domov z Vedrega polja. Našli so le jad in bedo. Vse je bilo razbito, razmetano in podrt. Teleta poklana, krave sama kost in koža, ker niso bile dolgo pomolžene in nakrmljene, pa so propadle, hiša je bila kakor hlev.

„A kaj je to?“ je vprašal gospodar, opazivši nagorelo streho. „Ma, tu je hotel nekdo zažgati!“

„Da, da. Tu je preja in streha že malo nagorela in osmojena.“

„Kako je to moglo biti! Hvala Bogu, da ni gorelo dalje!“

„Sam Bog ve, kako je bilo to mogoče.“

*

Okupacija je bila gotova. Top ne grmi več, smodnik ne smrdi, orožje je odvezeto, puška je onemela. Nič več se ti ni treba bati za glavo. Žandarji hodijo vsak dan po vaseh ter izprašujejo in povprašujejo in poizvedujejo: kaj je novega? Otvorili so tudi tržne dneve. Nekega dne te jeseni je prišel Mate Livnjak zgodaj na trg. Imel je prodati nekaj žita. Gre skozi sejem, a za njim stopa mlado hlapče. Kamorkoli se

Štajersko.

O prometu s tujei je zapisal pisatelj Meško, ki je potoval z romarji v Lurd, tole svoje mnenje, ki zasluži večjo pozornost zlasti sedaj, ko toliko kriče, koliko nam bo koristil Dunajski „Festzug“ s tujei: „Bogata dežela je Švica, a v prvi vrsti zaradi poljedelstva in živinoreje, ne zaradi tujskega prometa, kakor se mnogokrat misli. Pri nas se kriči v zadnjem času več kot preveč o tujskem prometu! Opažoval sem te reči na Koroškem: Nad dve leti sem kaplanoval na Klopinskem jezeru, zdaj imam jezero v župniji, razmere ob Vrbskem jezeru poznam tudi precej dobro. Zato pravim: „Ko bi naši ljudje molčali s tem tujskim prometom!“ Vso Gorenjsko hočejo poplaviti s tujskim prometom! Tako bodo zastrupili s tem tujei do mozga priprosto, zdaj dobro in verno ljudstvo. In dobiček? Nekaj velikih gostilničarjev, ki so tako čestokrat nemčurji, ga bo imelo, ljudstvo ne. Pač pa bo uspeh med ljudstvom: Množica novih potreb, velika porcija nezadovoljnosti in gnojnice nemoralnosti. Pridite pogledat na Koroško! In narodnost? Najprej boste jo podkopali s tem, če vlačite tujece v deželo! Pojdite samo h kaki veselici na Bled! Res so razobešene slovenske zastave, a pod njimi govorijo, in, kar je najžalostnejše, morajo govoriti v nemškem jeziku. In če se kdo izpozabi in izpregovori slovenski, se obrne prestrašen na vseh osem strani, ali se pač ni komu zameril. To je naše gorje, trojno gorje! Da molčim o raznih drugih rečeh ob teh tujcih. — Zdaj vabijo najlepšo našo mladino na Dunaj, češ tako se povzdigne promet s tujei, ko vidijo te krasne slovenske cvetke. Z živimi vadami gredo lovit tujih lahkoživcev, večinoma pač židov! V resnici, z nepojmljivo slepoto udarjen zarod. Da pri takšnih kupčijah naših „idealnih“ voditeljev še živimo, je res čudo, ki ne vem, kam bi ga zapisal. — „Nazadnjaško stališče, protiviti se prometu s tujei, ki deželi da dohodkov“ — porече kdo. Nazadnjaško ali naprednjaško, vseeno, a narodu koristno? In le to ima vrednost zame! Če naš narod res ne more živeti več drugače, naj naredi kar danes testament in naj umre rajši danes nego jutri. Takšnega naroda vobče treba ni! — A stvar je ta, da je narod dober in prav nič ne rabi tujecev. Rabijo jih kratkovidni ali sebični ljudje...“

Iz celjske okolice. V sladkem miru in nedolžni zadovoljnosti živimo sedaj lahko Slovenci iz celjske okolice. Klerikaleci so začeli organizirati naše mladeniče, naprednjaki prirejajo veselice, in prvaki iz Celja so si tudi oddahnili, ker kljub temu, da so prodali Schulvereinu v okolici svet za nemško šolo, vendar še vedno

obrne Mate, povsod gre fante za njim kakor senca. Mate je to opazil in ga je vprašal:

„Kaj pa hočeš, fant?!“

„Nekaj bi ti rad povedal.“

„Pa povej hitro, ker se mi mudi, saj veš, da je tržni dan!“

„Ti si opazil, kako ti je osmojena hiša!“

„Seveda sem.“

„Hiša bi ti bila zgorela, če bi ne bilo prijatelja.“

„Kako?“

„Resnično, nekdo je zažgal, a drug je pogasil rekoč: „Samo geni se, pa si črna prst!““

„Kdo je bil to?“

„Hasan-aga Kovačević.“

„Ni mogoče! Ni mogoče! Ne govori takih reči! — Tu imaš,“ — in dal mu je cekin — „da izpiješ kavo in da greš pozdravit Hasan-ago. Povej mu, da pridem k njemu v petek.“ Razšla sta se.

Prišel je petek. Toda že na dan pred petkom se je v Livnjakovi hiši pripravljalo, kakor da bo jutri svatba ali pa božični praznik.

„Kaj pa imajo? Kaj pa počno?“

Niti sosed ne ve tega.

Tu so kolači, pečene kokoši, pogače iz pšenice belice, potice, in sam Bog ve, kaj še vse. Livnjaci: Josip, Božo in Mate se odpravljajo na poset k svojemu prijatelju Hasan-agi Kovačiču. Izkazal jim je dobroto, treba mu je

ni te šole. Ampak kratkovidni so. Kako si morejo misliti, da bo Schulverein kar meni nič tebi nič podaril mestni celjski občini cel stotisočak! Ne da bi jo zavezal, da mora skrbeti za to, da se postavi v kratkem času v Gabrjih nemška šola! Ali to vprašanje ni zaspalo, ni, kakor sanjajo naši uzor-rodoljubi. Iz popolnoma zanesljivega vira nam je znano sledeče: Pri prihodnjih občinskih volitvah v celjski okoliški občini hočejo celjski Nemci napeti vse sile, da dobe okolico v roke. In v ta namen stezajo že sedaj svoje tipalnice. Naših ljudij seveda tega nikdo ne vidi, ker nočejo. A ko bo prepozno, bodo zagnali tak stok in vpitje, kot bi jim bilo res kaj mar. Sodeč po sedanjih razmerah, kakor stoje stvari sedaj, bode Nemcem čisto lahko zajeti našo dozdej slovensko občino. Pri nas vlada namreč strahovita disorganizacija, brez realnega, treznega dela nasproti Nemcem, zdaj velja edino zabavljati na „čuke“ na eni strani, na drugi pa na liberalce, vrhu tega še malo kričimo, priredimo kako veselico, „Sokolski dom“ zidamo, ali vse to nam ne pomore niti malo, niti enega volilca s tem ne pridobimo! In ko bo naša občina v nemških rokah, potem pa se bo zidala „šulferanjska“ šola v Gabrjih, in sicer s podporo naše, danes slovenske občine! To menijo Nemci doseči čez dve leti! Sedaj čakajo, čisto mirno, ker vedo, da jim gre žito v klasje pri naših tako razrovanih razmerah, da jim občina ne uide! Čemu bi si torej nakladali stroške; rajši čakajo, saj ni zanje nič izgubljenega! — V resnici, kako živahno sedaj delajo po Štajerskem! Povsod se snujejo društva, pa ne zoper Nemce, o ne, zanje se ne zmeni več živa duša, ampak zoper Slovence. Klerikalci oznanjujejo križarsko vojsko zoper liberalce, in nasprotno, po listih se tudi norea delamo iz Nemcev, a oni se smeja našo kratkovidnost in sklepajo načrte in delajo. Na tak način seveda ni napredka, ampak nazadovanje.

— st —

Celjski posl. Marechl je v državni zbornici zopet dokazal nizko kulturno stopinjo celjskih Nemcev. Mož je zavijal in krivil resnico, da je sramota. Trdil je, da hočejo Slovenci izgnati Nemce iz zgodovinsko starih pozicij, da se širi nasilno po uradih slovensko notranje uradovanje ter je opravljal slovensko časopisje, kranjsko srednješolstvo in dežel. šol. svet toli neumno, da je Celjane — Nemce le obžalovati zaradi takega zastopnika. Seveda je smešil tudi bodočo slovensko vseučilišče in trdil, da imajo Slovenci še itak preveč šol. Taki so nem. šovinisti!

torej vrniti. Hasan-ago pa je obvestil oni fant, zato se je tudi pri njem na dvorišču vrtel debel janjec na raznju ter so se v hiši pripravljali kakor na pir ali kakor bi bil jutri Bajram (veliki turški praznik).

Iz Livnjakove hiše je šla cela karavana. Dva natovorjena konja, a ob njima vsi možje, vse žene in otroci.

„Hošgjedum, hošgjedum!“ (dobrodošli!) jim je klical Hasan-aga že pri vratih dvora.

Oni pa so mu že s ceste odgovarjali: Hoš bulduk!“ (pozdravljen!) — širili roke, ga poljubljali, ga vpraševali po junaškem zdravju in kako je doma.

A ko so imeli tu pri Hasan-agi celo pojedino in veselico, so se vrnili domov zdravi in veseli.

Pri odhodu je omenjal Josip, zahvaljujoč se Hasan-agi za prijateljstvo, kako mu je rešil hišo ljutega ognja, a Hasan-aga je odvrnil:

„Nikar ne govori! Ta hiša je tvoja, kakor je moja, a ona je hiša moja, kakor je tudi tvoja.“

„Toda mogel si pri tem glavo izgubiti, ker jaz vem, kakšen pretepač je Murat. On bi obesil celo svojega očeta!“

„Pa če tudi bi bil pri tem poginil, saj bi bil za svojo hišo. Kakor sem rekel: Kar je moje, je tvoje. Kajti pomni: Mi smo eno. Vera nas loči, a ti in jaz veva, da je en Bog, da smo ena kri!“

Ločila sta se.

Kolike sreče, ako bi se vedno toli bratski shajali in razstajali Hrvatje vseh ver!

Vseslovanski kongres.

Dne 9. t. m. je povabil drž. posl. Ivan Hribar v mestno posvetovalnico vse one gospode, ki so se udeležili enquete češkega leposlovnega lista „Maj“ in čijih izjave je izdal v tisku „Češki narodni svet“ po inicijativi pok. posl. dr. Herolda. Sklicatelj je poročal o izletu v Peterburg ter naglašal, da so se posvetovanja pred izletom udeležile vse slovanske stranke avstrij. parlamenta, med Slovenci poleg drugih posl. Hribar in posl. dr. Krek. Deputacija, sestojča iz posl. dr. Kramača, dr. Hlibowickega in Iv. Hribarja, je odpotovala torej v Peterburg po izrečnem naročilu vseh slovanskih strank v parlamentu. To naročilo je bilo njih pooblastilo. Takoj prvih posvetovanj so se v Peterburgu udeležile vse stranke razen skrajna levica in skrajna desnica. Posl. dr. Kramač se je pokazal jako spretnega diplomata, kajti hitro se je doseglo premirje med Rusi in Poljaki. Posl. mesta Varšave Dmowski je priznal, da je danes nevarnost le še od zapada za Poljake nevarna. Ruska meja se čimdalje bolj germanizuje in prihaja med Poljake čimdalje več nem. naselnikov. Zato je Dmowski izjavil, da Poljaki z vsem srcem odobravajo vseslovanski kongres. Po tej zgodovinski, v krasni obliki izraženi izjavi je bilo takoj jasno, da se odvali največji kamen vseh zaprek za slovanski kongres. Ruski najodličnejši poslanci so nato izjavili, da smatrajo Poljake za svoje brate in da je korist Poljske ruska korist. Slovesne izjave senatorja Krasovskega, grofa Bobrinskega, „kadeta“ posl. Miljukova i. dr. jamčijo, da se bodo ruske stranke v ruski dumi zavzele za interese poljskega naroda, ki danes zahteva v okviru ruske države le svobodo za svoj kulturni razvoj. Homjakov, predsednik dume, sin pesnika, je dejal, da pojmuje docela veliko važnost pričete rusko-poljske sloge. Tako je naša deputacija zanesla v rusko občinstvo novo slovansko strujo. Stari slavjanofili so gojili slovan. vzajemnost le z učenjaškega stališča, a so stali na starih tradicijah, zahtevajočih najprej pravoslavje in rusifikacijo. A zdaj so se rodila nova gesla: enakost in bratstvo vseh Slovanov. Poljski narod bržčas že kmalu dobi v šolah svoj narodni jezik ter se jim priznajo vse kulturne pravice. Na „raut“ s 1400 osebami je prišel tudi ministrski predsednik Stolypin, kar dokazuje, da vlada tudi ne zavzema kongresu nasprotnega stališča. Predsednik gospodske zbornice Akimov je takisto kazal mnogo razumevanja za vso akcijo. Tako se je soglasno sklenilo, da se priredi l. 1911 v Moskvi splošna ruska in slovanska razstava s shodi. Ministrski predsednik Stolypin je takoj izjavil, da je ta razstava gmotno zajamčena. Dalje je zajamčena ustanovitev slovanske banke, ki bo ogromne važnosti za industrijska podjetja po slovan. državah in za slovan. trgovino. Bivši ruski trgov. minister M. M. Fjodor se je za banko takoj zavzel. Sedež banke bo na Ruskem, filijalka pa bržčas na Dunaju. Za nje ustanovitev se v Avstriji osnuje komite, ki se potem snide s komitejem na Ruskem. Takisto se je sklenilo pošiljati ruske kmete na šole v Avstrijo. Knez Vasilčikov, poljed. minister se je strinjal s to idejo in pošlje še letos uradnika v Prago in Ljubljano, da bosta proučevala avstrij. poljed. šole. Za knjigotržstvo se bo izkušalo osnovati knjigotržko borzo, da bo promet lažji in naglejši. Izvršitev je za zdaj še težka, a sčasoma se posreči. Kolportaza ruska je dobra, a cenzura tišči vse k tlom. V Pragi se bo dalje razmotrivalo po strokovnjakih o vseh teh vprašanjih. Takisto se osnuje tiskovni biro. V Pragi se bodo dne 12., 13., 14. in 15. julija vršila predposvetovanja glede kongresa. Vršili se bodo časnikarski shodi in tudi Rusi in Poljaki pristopijo k organizaciji. Osnujejo se na Ruskem sokolska društva in organizuje se vseslovansko dijaštvo. Že te dni se je osnovala slovan. študentovska zveza. Preosnujejo se ruske srednje šole, na katerih se uči doslej ne vseslovanska zgodovina in zemljepisje, nego le rusko. Izda se tudi potna knjiga za Ruse in za druge Slovane ala Baedeker. Kongresa v

Pragi se udeleže delegatje: 15 Rusov, 15 Poljakov, 16 Jugoslovanov in menda 15 Čehov. Ta dožene vse točke programa za vseslovanski shod, na katerem bo politika izključena ter se bodo obravnavale le praktična kulturna in ekonom. vprašanja. Uspeh potovanja v Petrograd pa bo gotovo prej ali slej viden tudi v naši držav. zbornici. Poročilo posl. Hribarja so sprejeli mnogobrojni udeleženci z živim odobravanjem ter so notar L. Svetek iz Litije, dr. Gregorin iz Trsta in dr. K. Triller izražali slovan. deputaciji in zlasti poročevalcu svojo zahvalo in veselje nad doseženimi uspehi. Pisatelj E. Kristan pa je vso akcijo odklanjal, češ da ne pričakuje nobene koristi od nje za slovensko ljudstvo. Poročevalec mu je pojasnil, da se je obravnavalo ves čas le z zastopniki ruskega naroda in izrazitelji želja ljudstva. Doslej so vladali Rusiji le tujci, a doma je izraz ljudske volje in dobiva vedno več vpliva. Veselo znamenje je, da se tudi ruski ministri, ki so danes tudi že iz ljudskih slojev, živo zanimajo za vso akcijo ter so obljubili svojo dejansko podporo v izvršitev slovanskim narodom koristnim načelom. Po govorih raznih gostov, ki so odobraval stališče deputacije, se je shod zaključil z izrazom zahvale za požrtvovalno delovanje posl. Iv. Hribarja.

Kranjsko.

Kranjska politika.

Prejeli smo iz kroga svojih somišljenikov:

Te dni se ima odločiti, v kolikor se to še ni zgodilo, smer kranjske politike. Deželna uprava je že v rokah in v izvrševalni oblasti „Slovenske Ljudske Stranke,“ in sedaj se ima še dogotoviti dogovorjeni načrt deželnozborske volilne reforme, po kateri bo imela S. L. S. absolutno večino v deželni zbornici.

S tem je za negotovo vrsto let začrtana smer kranjski politiki, nadvlada klerikalne struje je zagotovljena, duhovniki bodo vladali ne samo v cerkvi, temveč tudi v pisarni. Zagotavljajo sicer klerikalni politiki, da svoje moči ne bodo zlorabljali v maščevalne svrhe, no, to je njihova stvar. Že spočetka pa lahko pomislijo na konec, zakaj vsaka sila do svojega časa, in to je gotovo, da klerikalna nadvlada v deželi ne bo dolgotrajna, in da je bo tolikoprej kraj, čimbolj bodo napenjali politične strune.

Liberalni režim v deželi, torej vlada „Slovenske napredne stranke“, ki jo je menda zveza z Nemci postavila na krmilo, in jo ista slaboglasna zveza pokopala, je končana. V deželnem odboru ima stranka še enega zastopnika, in tako je prišla v opozicijo, kamor spada, in katerega stališča ne bi smela zapustiti l. 1895., ko je s pomočjo nemškega veleposestva zasedla vladne jaslji. Da je imela takrat količkaj dalekovidne, a ne samo sebične voditelje, bi vztrajala v opoziciji, in ni izključeno, da bi bil danes njen čas, da bi bila toliko izzorjena, da bi mogla nastopiti sama zase, brez tistih — priznajmo — sramotnih kompromisov vlade v deželi.

Znamenja, pod katerimi je napredna stranka prevzela vladno v deželi, so bila skrajno nesrečna, in že tedaj se je moglo videti naprej, da to vladanje ne more dolgo trajati, in zares je obstojalo samo dve deželnozborski perijodi, od 1895 — 1901 in od 1901 do letos.

„Slovenska katoliška stranka,“ na katere račun so vladali naprednjaki, ali kakor se imenuje sedaj „Sl. ljudska stranka“, jim mora biti samo hvaležna, da so ji dali priliko za borbo, da se je v boju okrepčala, dokler niso prišli do zmage njeni demokratični principi. Ta njena zmaga je sledila še hitreje zato, ker jo je stopila vlada na njeno stran. In nadalje ne smemo prezreti dejstva, da si je klerikalna „S. L. S.“ v boju vzgojila nekaj zelo agilnih in tudi brezobzirnih politikov, kar je v prvi vrsti njen vodja dr. Šusteršič, katerega narodno prepričanje pa ni vredno piškavega oreha.

Čim večjo delavnost in organizacijo na političnem in gospodarskem polju je razvijala „S. L. S.“, toliko bolj pa se je izogibala resnega dela napredna stranka; vrhu tega je še par nediplomatičnih skokov, kjer jih je njihov kom-

promis z Nemci pokazal v zelo čudni luči, pospešilo ta preobrat, do katerega je moralo priti prej ali pozneje, in ki je docela naraven v našem političnem razvoju.

Sedaj imamo torej, da se malo drastično izrazim, „črno hordo“ v deželi. Nič hudega. Ako bo klerikalna „S. L. S.“ dobro gospodarila, v korist Slovincem na gospodarskem, političnem in prosvetnem polju, čast ji! Ako ne, ako bo izrabljala svoj vpliv v strankarske namene, ako bo zanemarjala narodni moment v prid klerikalni ideji, potem so ji leta šteta. Ako ne bo povsod strogo varovala slovenskega ugleda in posestnega stanja, ako ne bo z vsemi močmi šla v boj za naš narodni napredek, potem ji bo opozicija kmalu zrastle čez glavo. Za kar se je „S. L. S.“ borila, to je dosegla; naj sedaj pokaže, kako zna urediti kranjsko narodno hišo!

In naprednjaki? Čakali bodo in opazovali. Ako jih je izmodrila časov sila, pojdejo na delo in se bodo konsolidirali, ozko združili in zbrali svoje dele in delce, da se ne porazgube. Njihovo delo na gospodarskem polju je prišlo sicer pozno, a še ne prepozno. In tako je še mnogokaj, kar treba popraviti.

Za zdaj je klerikalna „S. L. S.“ absolutna gospodinja v Kranjski deželi. — r.

Kranjski deželni zbor se je danes, 19. t. m. sešel k dvadnevni zasedanju, da takorekoč na vrat na nos zmaši volilno reformo. Kar je izvoljeni ustavni odsek skuhal, to naj poslanci brez resne debate, brez podrobne razprave, brez samostojnih predlogov kar kratkomalo snedo. To je dobro. To je poniževanje deželnega zbora s strani vlade, in obe stranki bi morali vstati zoper to, ker v dveh dneh se ne more skleniti tako važnega zakona, kakor je volilna reforma, ki je brez dvoma največja naloga, kar jih je imel deželni zbor v desetletjih. S to volilno reformo, kakor jo je sestavil ustavni odsek, ni zadovoljna nobena stranka, niti klerikalci bojda ne, dasi imajo oni od nje ves dobiček. Naprednjaki bi bili pač morali več zahtevati: Dva mandata za dolenska mesta, v splošnem volilnem razredu naj bi mesta brez Ljubljane tvorila poseben volilni okraj, ravno tako industrijski kraji. Sedaj je deset novih mandatov zagotovljenih kmetom, torej klerikalcem, in delavci odidejo prazni. Naprednjaki naj bi nategnili struno, čeprav počí! Ako bi to ne bilo vseč klerikalcem, potem naj bi nastopili za res splošno volilno pravico, brez kurij, s proporcionalnim sistemom. Potem bi v istini prišlo do veljave dejanske politične stanje strank v deželi, in kmetje, delavci in tržani bi prišli do pravičnega zastopstva.

Kranjska na dunajskem jubilejskem sprevodu. Torej jubilejski dan je minil, sprevod se je baje krasno obnesel, Kranjci so storili več kot svojo dolžnost. Bilo jih je 700 na Dunaju, Belokranjci so svatovali in vodili nevesto po dunajskih ulicah ter slavili Zelenega Jurija, Gorenjci so lovili Zlatoroga, ljubljanski okoličani so razkazovali bahate svoje noše in nemški Kočevarji so vozili balo. Kot so pisali nekateri listi, med njimi „Slovenec“, se je sprevod za nas prekrasno sponesel, dokazali smo lepoto in umetniško silo slovenske narodne noše, naših deklet in mladeničev in sploh našega narodnega življenja. A sedaj so se izletniki vrnili z Dunaja, in lahko vprašamo: „Kaj imamo Slovenci od tega?“ Precej slovenskega denarja je šlo na Dunaj, poslali smo tje svoje narodne dragocenosti, pa menda samo zato, da so Dunajčani pasli zijala par ur. Da se bo zaradi tega promet tujcev povečal? Kdor verjame! Morda dobi kranjski deželni glavar, Šuklje, zaslužni križec za to, ker se je z vso vnemo posvetil tej procesiji. Mogoče, saj to je bil motor, ki je gonil vse. Pa nekaj drugega smo dobili kranjski Slovenci v zahvalo za svoj trud! Nek dunajski list ima naše slavilce za Kočevarje. Pod zaglavjem „Das Gottscheer Land“ opisuje sprevod naših Gorenjcev in Belokranjcev. Tudi nekaj! In kako so povsod že na železnici in šele na Dunaju čutili naši ljudje zapostavljanje in žaljenje! Oddelek Belokranjcev so hoteli peljati na Dunaj v živalskih vozovih, in na Dunaju so morali Kranjci vsled pomankljive

oskrbe ves četrtek trpeti toliko gladu, da so se Dunaja temeljito najedli! — Čemu je bilo treba te komedije? — Nekaj časti lakomnih ljudi, ki nimajo pod milim Bogom nič opravka, se je hotelo pokratkočasiti na ljudske stroške in v ta namen so zagnali hrup, da je treba poslaviti cesarja s „Festzugom.“ Kaj njemu tega treba! Miru, miru, ne pa lažnjivega hrupa in laskanja štreberskih lakajev in brezposelnih gizdalinov. Sicer pa ima slavnostni sprevod velikansko izgubo, ki utegne znašati pol milijona kron. Kakor so Čehi, bi bili tudi mi morali ostati doma, ne pa po Dunaju hrbtov upogibati. Ali imamo vzrok, da smo hvaležni za kako dobroto, ki bi jo prejeli od l. 1848 pa do danes? Ali nismo bili vedno kruto stiskani in tlačeni? Ali ni naš narod rob, trpin, ki umira pod avstrijskimi vladami! In kako je s Hrvati! Ako bi l. 1848 ne bilo Hrvatov, ne mogel bi se niti slaviti ta jubilej, ker so takrat le Hrvatje rešili prestol! V zahvalo zato po 60 letih je sedaj Hrvatska edina dežela v celi monarhiji, kjer vlada absolutizem, najhujša krivica, magjarska ošabnost in zloba.

Germanizacija na Kranjskem. Kar je nastopil klerikalni režim „S. L. S.“ na Kranjskem, že čutimo brezobzirnejšo germanizacijo na vseh poljih javnega življenja. Deželni predsednik, Schwarz, čuti, da je prišel njegov čas, ker ima mogočno zaslonbo v slovenskih klerikalcih, in je začel dosledno izvrševati svoje germanizatorske težnje. — Slovenska napredna stranka in „Sl. Narod“ sta postala v zadnjem času pozorna in ostro motrita to nizko počenjanje klerikalne stranke, ki pušča Schwarzu proste roke v njegovem rovanju na škodo slovenstvu, samo da ji njen molk plačuje s koncesijami klerikalizma. — Najprej se je s privoljenjem klerikalne S. L. S. ustanovila v Ljubljani popolnoma nemška gimnazija. Zdaj ima 25.000 kranjskih Nemcev in nemčurjev dve gimnaziji in realko, pol milijona štajerskih Slovincem pa le par nižjih razredov, za katere pa se morajo še vedno tresti in moledovati vlado, da jim še tega ne vzame. Primorski Slovenci pa niti teh razredov nimajo. To je prvi sad klerikalne nadvlade na Kranjskem. — Sedaj je Schwarz skušal izvršiti novo germanizatorično delo šolski upravi. Obrnil se je namreč na naučno ministrstvo s predlogom, naj imenuje za Kranjsko še tretjega deželnega šolskega nadzornika poleg dveh sedanjih in je za to mesto predlagal znanega nemškutarja, realčnega profesorja Belarja. To je storil Schwarz zahrbtno, ne da bi o tem kaj vedel deželni šolski svet. S tem je hotel povečati vpliv nemštvu na Kranjskem, ali naučno ministrstvo je ta Schwarzov predlog za enkrat odbilo. — Ali gotovo je, da bo Schwarz poskusil vnovič uresničiti svoj načrt, ker pod blagoslovljenim režimom kranjskih Šušteršičijancev je pot germanizmu odprta.

Razmere na Jesenicah postajajo za Slovence čim žalostnejše. Vse kranjsko nemštvo z vlado vred se trudi na vse kriplje, da iztrga občino iz naše posesti, in zato je narodnostni boj v tej nekdanji idilični gorenjski vasi dosegel vrhunec. Nedavno je bil prestavljen iz Jesenic definitivni učitelj Fabinc, in ž njim smo Slovenci izgubili en glas v prvem volilnem razredu. — Hajlovec Koller je še vedno postajenačelnik na jeseniškem kolodvoru, dasi je pripoznal pri sodni preiskavi odkrito, da se je pretepal v gostilni. Sedaj čakamo, kaj misli železniška uprava pravzaprav ukreniti ž njim, menda hoče vso stvar zavlačevati, da zaspi, ali to se ji ne posreči. Jeseniški Slovenci prirede v kratkem protestni shod glede tega, in ne bodo mirovali, dokler ne izgine z Jesenic ta izzivač. V sedanjih razmerah ni pričakovati, da pride občina kmalu v normalne razmere, in se nimata slovenski stranki nadejati posebnih uspehov. Nemška nevarnost na Jesenicah je tako velika, da se je bati najhujšega. Nemška moč je narastla čez noč, in lahko se zgodi, da pade občina popolnoma v nemške roke. Le složen nastop in požrtvovalnost še reši občino nemške nadvlade.

Z Dunaja nam piše odličen slovenski rodoljub: Velečenjeni gospod urednik! Uvodni članek v Vašem cenjenem listu od 13. t. m. sem

pazljivo prečital in odobravam Vaše ideje, ki jih tukaj razvijate. Storili ste prvi hvalevredni korak v obrambo naše svete stvari, a drugega koraka brez posebne, tuje pomoči storiti ne morete. Treba Vam je podpore nalik maloštevilnim vojakom v vojski, ki hočejo nastopati ofenzivno proti močnejšemu sovražniku. Jako moder pa je Vaš nasvet, ki se glasi, „da je neobhodno potreba, da svoje narodne meje zlasti na Štajerskem in Koroškem preplavimo s slovenskim čtivom“, dalje tožite, da pomoči ni od nikoder“. Po mojem mnenju bi se dala pomoč za izvršitev Vašega nasveta kaj hitro dobiti. — Poglejte! Slovenski časniki imajo vendarle mnogo naročnikov zunaj in znotraj slovenskih mej. Vprašam, kaj stori vsak naročnik s svojim listom, ko ga je prečital? Odloži ga in navadno ga ne pogleda več, kvečjemu ga porabi za zavitke in podkurjavo. Prepričan sem, da bi vsak naročnik, ki ima količkaj narodnega čuta, z veseljem poslal svoj list na lastne stroške na štajersko in koroško mejo, ko bi le vedel, na čigav naslov. Gospod urednik, nesmrtnih lavorik si bote pridobili za sveto slovensko stvar, ako pozivate naročnike vseh slovenskih narodnih listov (in morda tudi klerikalnih) ter jim poveste, kam in komu na meji naj pošiljajo svoj list, ko so ga prečitali. Na ta način bomo res preplavili, kakor želite in nasvetujete, v 14 dneh štajerske in koroške meje s slovenskim čtivom. Od moje strani sta Vam „Slovenski Narod“ in „Naš List“ na razpolago. — Z odličnim velespoštovanjem . . .

Slovensko gledališče. Graška „Tagespott“ piše v listu od 16. junija v strupeno-zlobni notici o slovenskem gledališču, češ, da je dete bolečin slovenskih radikalcev. Pravi, da konča vsako leto z znatnim deficitom, da ljubljanska občina zapravlja zanj občinski denar. Nemški trot nadaljuje, če, daš vključ vsemu prizadevanju, vključ vsej reklami noče uspevati to podjetje, ustanovljeno zgolj iz šovinističnih vzrokov, laže, da Slovenci sami rajši obiskujejo nemško gledališče, ki je vedno dobro obiskano (!) Potem kvasi o našem gledališkem repertoirju in slednjič omenja pomanjkanje slovenskih dramskih umetnikov ter končuje: „Kot „S. Narod“ poroča, je sedanji gledališki ravnatelj Fr. Govekar primoran potovati na Dunaj in Berlin, da tam angažira (slovenske?) umetnike za bodočo sezono.“ — To je vse skupaj nesramno nizko zavijanje kakega ljubljanskega kazinota, ki ima v glavi mesto možgan hrastovo perje. Pogleda naj rajši nemško ljubljansko gledališče, ki bi brez „Kranjske hranilnice“ ne obstalo niti en dan, ker je ne vedno polno, kakor se laže, ampak vedno prazno, in bi bilo še bolj, da res ne bi hodili k nekaterim predstavam Slovinci, ker je bil repertoar našega gledališča letos pomankljiv in neaktualen, zastarel. Slovenci so hodili poslušati v nemško gledališče: „Die lustige Witwe,“ a ta obisk bi domalega izostal, da je naš intendant prišel na misel podati to opereto slovenskemu občinstvu.

Slovesna otvoritev jubilejne pletarske razstave v Radovljici. V nedeljo ob pol 9. uri dopoldne se vrši v prostorih c. kr. pletarne v Radovljici slovesna otvoritev jubilejne pletarske razstave. Smoter te razstave je povzdiga vzornega pletarstva in vrboreje v deželi. Razstave se razun šole v Radovljici udeleži s svojimi izdelki tudi več višjih pletarskih šol Avstrije, ter obeta baš vsled tega biti jako zanimiva. Vse prijatelje domačega napredka opozarjamo na to razstavo, da jo obiskujejo v kar največjem številu, da vidijo, kako zelo je napredovala pletarska umetniška obrt do našega časa. Čisti dohodek je namenjen v podporo ubožnim učencem pletarstva.

Vseslovenska razstava v Moskvi zagotovljena. Vseslovenska razstava leta 1911 v Moskvi je zagotovljena. Vsi stroški za razstavo so zagotovljeni. S pripravljalnimi deli začno v najkrajšem času.

Otvoritev železniške proge Kranj-Tržič je oficijelno določena na nedeljo 5. julija.

Kmetijski poučni izlet na Češko. One izletnike, ki se nameravajo tega nad vse zanimivega izleta udeležiti, opozarjamo, da rok za zglasitev preteče s 30. junijem. Na poznejše zglastitve se ne bo oziralo. Naj se

toraj vsakdo, ki se misli izleta udeležiti, zglasi čimprej mogoče, najpozneje do 30. junija pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. Kdor želi, da mu družba priskrbi vozni listek, pravzaprav zvezek voznih listkov, mora tej zglasitvi priložiti tudi 50 K predplačila za te listke; ostanek doplača pri prejemu listkov. Vsak zglasilec naj pove, od katere večje postaje naprej in za katero nazaj naj se mu listek izgotovi. Taki listki se izdajajo le od kake večje postaje pričenši zopet do te postaje nazaj, in sicer vsaj za daljavo 600 km. Za izletnike z Dolenjskega in z Notranjskega se priporoča vzeti listek, oz. zvezek listkov, od Ljubljane, kjer je pričetek izleta, za progo: Ljubljana - Jesenice - Celovec - Linec - Budjevice - (kjer se z ogledovanjem prične) Tabor - Praga - Češki Brod - Kolin - Kutna gora (kjer se z ogledovanjem konča) in odtod po isti poti zopet čez Prago nazaj, ali pa — za tiste, ki si želijo ogledati tem potom Dunaj — po severozapadni železnici iz Kutne gore naprej čez Nemški Brod - Znojmo na Dunaj (z brzovlakom 5 ur). Z Dunaja pa bodisi po južni, ali pa po državni železnici zopet nazaj v Ljubljano. Udeležnikom z Gorenjskega priporočamo, da si vzamejo vozni listek z Jesenic, kjer pristopijo v naš vlak, po popisani poti zopet v Jesenice, izletniki s Primorskega iz Gorice v Gorico, izletniki s Štajerskega, ki se ne marajo voziti v Ljubljano, pa iz Celja čez Dravograd v Zeltweg - (kjer pristopijo v naš vlak) Selztal - Linec itd. zopet v Celje. Tudi oni izletniki, ki si sami priskrbe listke in se v Ljubljani ali pa med potom pridružijo izletu, se morajo do 30. t. m. priglasiti c. kr. kmetijski družbi in obenem naznaniti, kje se pridružijo. „Kmetovalec“ z dne 15. julija prinese natančen načrt vse vožnje.

Slovenci, na razstavo v Prago!

Kakor so jasno izpričali dogodki zadnjih dni, je letošnje leto epohalnega pomena za razvoj slovanstva. Priča tega nam je baš sedanja jubilejna razstava v Pragi, ki jo posebno severni Slovani mnogobrojno posečajo. Dasi je ta razstava prelestno zrcalo vsega češkega kulturno-gospodarskega dejanja in nehanja, ni pri Slovencih posebnega zanimanja za razstavo. Temu neprijetnemu pojavu se hoče priti v okom s tem, da so Čehi sami sprožili akcijo za obisk Slovencev v Pragi.

Osrednja zveza društev „Českých baráčníků“, koje delokrog obsega gradnje čeških šol v obmejnih krajih in gojitev slovanske vzajemnosti, je vzela omenjeno akcijo v roke ter z vsemi pripravljalnimi deli poverila podpisane. Da se omogoči vdeležba tudi učiteljstvu, dijaštvu se vrši letos v juliju 9-dnevni izlet v Prago. Vzored je sledeči:

dne 16. julija: izletniki se zbera po 5. pop. v restavraciji hotela Štrukelj v Ljubljani. Odhod iz Ljubljane ob 7:35 zvečer.

17. julija: ob 6. zvečer prihod v Plzen. Pozdravni večer v Meščanskem domu. Prenočimo.

18. julija: ogled Plzna: mestna zbornica, glasovita pivovarna, Škodve tovarne za streljiva, trgovska akademija, trgov. zbornica, gledališče. Prenočimo.

19. julija: ob 9. dop. odhod iz Plzna. Prihod v Prago ob poldne. Popoldne na razstavo. 19., 20., 21. torej cele 3 dni ostanemo v Pragi in si poleg razstave ogledamo kralj. grad, stolnico, vseučilišče, tehniko, trgovsko akademijo, borzo, Vindišovo tovarno za sokolska orodja, visoko poljedelsko šolo, trgov. zbornico, mestne elektrarne, vodovodne naprave i. t. d.

22. julija: ob 8. zjutraj odhod s parobrodom v vinorodni Melnik, kjer si ogledamo zgodovinski grad knezov Lobkovicov in svetovnoznane vinske kleti, višjo vinsko šolo, vodne naprave na Labi, vinograde itd. Ob 5. pop. odhod v Prago, kjer prenočimo.

23. julija: ob polu 11. dop. odhod iz Prage. Prihod v Tábor po 1. pop. V Táboru obiščemo kralj. češko gospodarsko akademijo, muzej, električne naprave mesta Tábor, veličastni sokolski dom i. t. d. Odhod iz Tábor ob 9. zvečer.

24. julija: prihod v Ljubljano ob polu 7. zvečer.

Vdeleženci lahko pristopajo na vseh postajah od Ljubljane do Celovca. Preskrbljeno je, da bodo slovenski vdeleženci v posebnih vozovih, ki bodo nosili belo-rdeče tablice; Slovenski izlet na razstavo v Prago. Tudi je preskrbljeno za dostojen sprejem povsod, koder bomo bivali na Češkem in 20. julija zvečer imajo slovenski izletniki slavnostni večer v Malostranski Besedi v Pragi, kjer bo sodelovalo več praških korporacij.

Vzpričo tega, da je to podvzetje zgolj rodoljubnega značaja, mu je bil že iz početka spodbit nalik dobičkarstva in vsled tega so cene temu izletu tako izredno nizke in sicer: v III. razredu 120 kron v II. razredu 140 kron.

V tej svoti je obsežena: trikrat dnevna hrana, prenočišče in vožnja. Hrana in prenočišče bo povsod v hotelih prve vrste. Izlet se bo vršil, ako se oglasi vsaj 40 oseb. Prijave je pošiljati najdalje do 5. julija na naslov: Pán Eman Beneš-Malostransky, spisovatel, Praga VII. Skalecká ulice 355. Istočasno s prijavo se mora poslati zadavek K 10.— ter oznaniti, na kateri postaji želi izletnik vstopiti. Denar mora biti vplačan najdalje do 12. julija. Na poznejše prijave se ne bo oziralo. Slovenski izletniki bodo imeli posebnega slovenščine in češčine zmožnega vodnika, ki že več let živi v Pragi in bo izletnikom pokazal vse znamenitosti.

Slovenci, na razstavo v Prago!
Vse bližje v to stroko spadajoče informacije dajeta podpisane.
V Pragi, dne 15. junija 1908.
Za pripravljalni odsek:
Eman Beneš-Malostransky, spisovatel, višji uradnik praškega magistrata, Praga, VII. Skalecká ulice 355. Franjo Krašovic, akademik, Praga, VII. Skalecká ulice 355.

Masaža in elektroterapija. Plavališče. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja. —

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnice. 1 1/2 ure od Ljubljane. Krasna planinska lega. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu. Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik na Kranjskem.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A K 38.—

Novi model III K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštne prosto
pri razpošiljalni družbi

M. Krauss & Co., Kufstein.

Velecenjenemu slovenskemu učiteljstvu uljudno naznanjam,
da sem prevzel od g. Jos. Petriča

izdelovanje šolskih zvezkov

vseh vrst.

Potrudil se bom, da ustrezem gg. učiteljem v vsakem oziru, bodisi glede kakovosti papirja, lične izvršitve in točne postrežbe. U nadi, da se bo slovensko učiteljstvo pri izbiri med slovenskim in nemškim blagom blagohotno oziralo na slovensko podjetje, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Ant. Slatnar, tiskarna v Kamniku

izdelovanje in zaloga šolskih zvezkov.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

Res. fond:

200.000 K

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

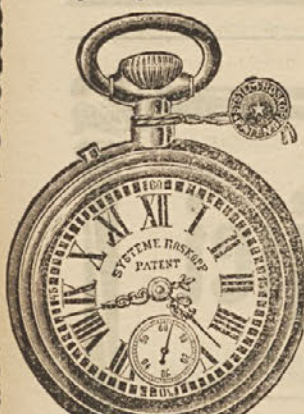
Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeskih znamenj.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

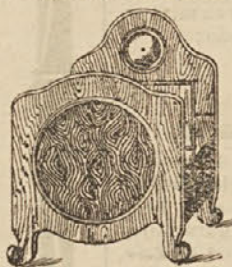
Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu poprej skozi 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, zimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železniško stroko spadajoče predmete.

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5, poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbera izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštnih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta. Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljkatve je nasloviti na:
A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloga v več lekarnah.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne **gl. 6.90** in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo **gl. 6.90**.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6.90**. Američansko pat. srebro je znano, skoz in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovansko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveleček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Oton Bartušoh, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku v Ljubljani

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov drž. pri vladi v Sarajevu.

S to znamko opremljeni

Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni

(malinovec, citriona, jagoda, češnja, prvenec)
so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvornice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda.

**Steckenpferd-
lilijino mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

Denarni promet v letu 1907:

kron 5,500.000

Rezerv. zaklada iznaša:

kron 82.000

po **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na **Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje**

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

Zdaj
8.—
kron

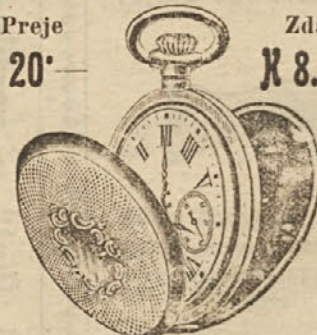
Za darila!

Preje
20.—
kron

Zelo moderna remont. Gloria
Srebrna ura za gospode

Preje **K 20.—** Zdaj **K 8.—**

3 leta
pism.
jamstvo

3 leta
pism.
jamstvo

Ta posebno lepo izdelana ura ima skrbno preizkušeno, v kamnih tekoče kolesje, 3 krasno gravirane pokrove z odskočnim pokrovom in jo pošljemo za K 8.—, s sekundnim kazalcem K 9.— Razpošilja se po povzetju.

Avstr. družba za eksport ur
Dunaj, Westbahnhof 19.

Na tisoče priznalnih pisem!